

PORADNA

● *V dnešní době dokážu vyřídit mnoho věcí pro sebe i pro svou firmu ze svého laptopu přes internet. Přesto trávím pořád dost času běháním po úřadech, neboť po mě požadují předložení písemné žádosti či jiného dokumentu. Před časem jsem posílal mailem na rejstříkový soud návrh na zápis změny v předmětu podnikání, ale na radu kamaráda jsem měl doručit soudu do tří dnů originál návrhu. Musím opravdu každé podání na úřad nebo soud nadále činit v písemné podobě, aby bylo platné?*

V praxi často pozorujeme, že dochází k směřování pojmů písemnost a listina. Nikoliv každá písemnost v právním smyslu slova však musí mít nutně listinnou podobu. Požadavku písemné formy můžete vyhovět jak listinnou podobou dokumentu, tak i jeho elektronickou podobou.

Abychom mohli považovat elektronický dokument za písemný právní úkon, musí být splněny následující předpoklady: jedná se o písemnost a je podepsán. Písemná forma určitého úkonu (např. žádosti) je zachována, pokud je takový úkon učiněn elektronickým prostředkem, který umožní zachytit obsah úkonu (jde o požadavek na trvalost záznamu informací) a určit osobu, která jej činí (jedná se o požadavek na ověření identity subjektu, jenž dokument podepsal).

Pro dosažení platnosti písemného úkonu je nezbytné, aby byl podepsán jednajícím osobou. Pokud se rozhodnete podat např. návrh na zápis změny společnosti do obchodního rejstříku při využití elektronických prostředků, může být návrh podepsán elektronicky podle zákona o elektronickém podpisu (č. 227/2000 Sb.). Jednoznačné určení osoby, která návrh podepíše, umožňuje pouze tzv. zaručený elektronický podpis, který je založen na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb. Zaručený elektronický podpis si představte jako údaje v elektronické podobě, které jsou připojeny k datové zprávě a které identifikují podepisující osobu. Přejete-li si používat elektronický podpis pro komunikaci se státní správou či soudy, opatřete si kvalifikovaný certifikát jednoho ze tří akreditovaných poskytovatelů certifikačních služeb (První certifikační autorita a.s., Česká pošta s.p. a eIdentity a s.). Vedle jednoznačné identifikace osoby, která

daný dokument podepsala, garantuje zaručený elektronický podpis nepopíratelnost původu dokumentu (vlastník podpisu je zodpovědný za obsah dokumentu jím podepsaného) a zajišťuje integritu (neměnnost) podepsaných dat.

Vedle odeslání emailu se zaručeným elektronickým podpisem však máte i jinou možnost uskutečňovat podání v elektronické podobě. K využití se nabízí datová schránka. Zmiňujete, že vyřizujete ze svého laptopu záležitosti pro svou společnost. Pokud jednáte jménem obchodní společnosti, má tato právnická osoba zřízenou datovou schránku povinně. Podnikáte-li jako fyzická osoba, můžete si zřídit datovou schránku dobrovolně.

Na žádost podanou v kontaktním místě Czech POINT vám bude zřízena bezplatně během tří pracovních dnů od podání žádosti. Zavedení datových schránek sledovalo odstranění existujících problémů s doručováním písemností od úřadů a soudů. Problémy pominuly, neboť každá datová zpráva odeslaná úřadem či soudem je doručena okamžikem, kdy se do datové schránky adresát přihlásí. I když se adresát datové zprávy do datové schránky nepřihlásí, má se za to, že dokument byl doručen desátý den od dodání datové zprávy do schránky.

Velkou výhodou datových schránek je, že každý dokument, který je jimi odeslán, se považuje za úkon učiněný písemně a podepsaný, a to přestože se žádný podpis nepřikládá. Tyto účinky nastávají vzhledem k tomu, že jsou splněny podmínky pro zachování písemné formy. I datová schránka, stejně jako email opatřený zaručeným elektronickým podpisem, umožňuje zachytit obsah dokumentu a jednoznačně identifikovat osobu, která dokument přes datovou schránku posílá.

Až od 1. ledna 2010 se využití datových schránek rozšířilo i na komunikaci mezi fyzickými osobami, podnikajícími fyzickými osobami a právnickými osobami navzájem. Tato komunikace prostřednictvím tzv. poštovní datové zprávy je oproti komunikaci se soudy a úřady zpoplatněna (15,04 Kč za odeslání jedné zprávy). I poštovní datová zpráva je doručena v okamžiku, kdy se adresát do datové schránky přihlásí. Na rozdíl od datové zprávy odeslané soudem či úřadem však fikce jejího doručení desátý den nenastává. Rovněž až postupem času převážil názor, že

norma, podle které má úkon odesílatel povahu písemného a podepsaného úkonu, se uplatní i na tyto zprávy neúřední povahy.

U řady podnikatelů, kteří jsou právnickými osobami, jsou oprávněny jednat jménem podnikatele vždy dvě osoby společně (např. dva jednatele). Ani tato skutečnost však právnické osobě nebrání, aby činila úkony v elektronické podobě. V takovém případě se však dokumentu, odesílanému přes datovou schránku, účinky písemného a podepsaného dokumentu nepřiznávají. Je nutné, aby byly k datové zprávě odesílané přes datovou schránku připojeny zaručené elektronické podpisy obou jednajících osob. Existuje speciální software, jehož pomocí lze zaručený elektronický podpis začlenit přímo do dokumentu v PDF formátu. Upozorňujeme, že v tomto ohledu ještě není praxe ustálena. Nezpochybnitelné účinky písemného a podepsaného dokumentu nastávají, pokud je posílán datovou zprávou, u které jsou elektronické podpisy obou oprávněných osob integrovány přímo do PDF dokumentu. Obecně se však akceptuje i datová zpráva, u níž je do PDF dokumentu začleněn pouze jeden podpis a druhý je přiložen do téže datové zprávy samostatně, či zpráva, u níž jsou k dokumentu přiloženy samostatně elektronické podpisy obou statutářů.

Můžeme shrnout, že požadavku písemné formy, která je předepsána pro určitý právní úkon vůči úřadu či soudu, vyhovíte, pokud jej učiníte emailem se zaručeným elektronickým podpisem či prostřednictvím datové schránky. Takové úkony jsou postaveny na roveň dokumentům vyhotoveným v listinné podobě a podepsané vlastnoručním podpisem. Pokud však jedná jménem společnosti více osob společně, musí být i při použití datové schránky připojeny zaručené elektronické podpisy všech jednajících osob. ×

Mgr. Eliška Ketzerová, LL.M.
spolupracující advokát bpv Braun Partners
s.r.o.

Objednejte si
elektronický
newsletter
STAVITEL
pdf.stavitel@economia.cz